

TÍÐINDI



Vestergaard arbeiddir fyri eginkvotum

- Besta loysnin er eftir mínum tykki ein skipan við umsetilígum eginkvotum. Tá vita reiðariíni, hvat tey hava at halda seg til, og kunnu leggja sítt virkseimi til rættis eftir tí. Tað sigur Jacob Vestergaard, sum tó neyvan fer at brúka henda leistin í ár. Politiska telvingin er ikki liðug

Jón Brian Hvidtfeldt

Skal tú hava nakran møguleika at leggja fiskiskapin til rættis og gera íløgur í nýggj skip, so mást tú hava egnar kvotur at arbeiða við. So greiður var boðskapurin hjá reiðarinum Thor í Hósvík í samrøðu við Sosialin fríggjadagin. Brøðurnir Hans Andrias og Gunnbjörn Joensen greiddu í blaðnum frá teirra ætlan at byggja eitt nýtt uppsjóvarskip, í stíl við Norðborg, sum kann virka fiskin umborð. Ein ætlan, ið tó letur bíða eftir sær, tí atgongdin til uppsjóvarfiskin er trupul:

- Lyklaorðini eru atkomilgheit og umsetilgheit. Fleiri reiðari mugu sleppa frammat virðunum, og umsetilgheitin má vera størri, soleiðis at reiðariíni hava betri møguleika at leggja sítt virkseimi til rættis. Í síðsta enda snýr tað seg væl um at fáa hvørt kilo av fiski upp úr havinum so bíliga sum tilber og síðani selja vørna so dýrt sum tilber, segði Hans Andrias Joensen við Sosialin fríggjadagin.

Landsstýrismaðurin í fiskivinnumálum er ikki ósamdur.

- Jú, eg eri rimiliga samdur við Thor í, at eginkvotur er besta skipanin, sigur Jacob Vestergaard.

Hóast Thor hevur loyvi liggjandi, bæði til makrel og sild, so er sambært reiðarunum talan um somikið ótrygg loyvi, at ringt er at gera

stórar íløgur oman á tey. Hjá Thor hava átta-níggju veiðiloyvi verið grundarlag undir teirra luttøku í makrelfiskiskapinum undir Føroyum, árinum Føroyar hava ásett sær sínar egnu kvoturuttan avtalu við strandalondini. Teirra millum veiðiloyvini hjá stóru verksmiðjutrolarunum Hercules, Poseidon og Athenu, sum ikki eru í flotanum longur. Restin eru loyvi, ið síðstu árinu eru latin út til olympiskt fiskari hjá at kalla øllum skipabólkum.

- Ja, tað komu nógv loyvi inn í skipanina hesi árinu. Men enn eru vit ikki komin hartil, at vit kunnu byta eginkvotur út til aðrar skipabólkar enn nótaskipini, sum vóru inni í skipanini frammanundan, sigur Jacob Vestergaard.

Hóast landsstýrismaðurin hevur heimild til einsamællur at byta makrel- og sildakvoturnar við kunngerð, so liggur ein politisk telving aftanfyri.

- Kjakið er júst byrjað, so enn veit eg ikki, hvussu býtt verður í ár, sigur Jacob Vestergaard, sum tó vónar at fáa kunngerðina lidna í hesum mánaðinum.

Proforma

Støðan, har alsamt fleiri aktørar vilja sleppa fram at ovurhonds og veksandi virðunum í uppsjóvarfiskiskapinum, fær fleiri at royna alternativar vegir inn í fiskiskapin.

Sum greitt frá í Sosialinum hevur Thor í Hósvík samstarvað við South Pelagic í Vági, sum í fjør seldi Grunnabard úr Vági til Hósvíkar í makrelvertiðini.

Á tann hátt fekk Grunnabard sín aktiva leiklut í makrelfiskiskapinum, hóast skipið einans hevði eitt avmarkað royndarlovy eftir hvíttingsbróðuri at dúva uppá.

Hóast hvørki Alex N. Vilhelm, reiðari á Grunnabard, ella reiðararnir í Hósvík vildu brúka orðið "performasølu" um tað, ið fór fram í fjør, so fjaldi hvørgin partur yvir, at hetta var eitt praktiskt ting at gera fyri at fáa kabalina at ganga upp.

- Vit hava áður roynt at taka útlandsk skip inn. Men í fjør kendu vit støðuna hjá Grunnabard og gjørdur so hesa royndina. Hetta var tað frægasta, sum bar til eftir verandi skipan, segði Gunnbjörn Joensen við Sosialin fríggjadagin.

Landsstýrismaðurin í fiskivinnumálum kennir støðuna.

- Ja, Grunnabard er væl í somu støðu sum nógvir aðrir, ið eisini vilja sleppa upp í part, sigur Jacob Vestergaard og heldur fram:

- Hetta var væl ein máti at skipa seg, tá man ikki hevur eginkvotur. Men nei, tað var ikki ein optimal støða, staðfestir landsstýrismaðurin.

Jacob Vestergaard hevur tó ikki í umbúna at gera nak-

að, soleiðis at sleppast kann undan líknandi støðum í ár.

- Men tað er ikki ætlanin, at royndarlovy eftir ávísu fiskasløgum, í hesum føri hvíttingsbróðuri, skulu geva rætt til makrel- og sildakvotu, sigur Jacob Vestergaard.

Sambært landsstýrismanninum liggur svarið í tí umskipan av fiskivinnuni, ið stendur fyri framman.

- Tað er eingin loyna, at eg ynski eginkvotur og so fría umsetilgheit í skipanini sum tilber. Tá vildu vit sloppið undan støðum sum hesari, har skip verða seld aftur og fram, sigur Jacob Vestergaard.

Men enn er politiska skipanin ikki búgvín til at byta uppsjóvarfiskin út sum eginkvotur til aðrar bólkar enn nótaskipini.

- Tá tú ásetir eginkvotur, so fangar borðið. Tá hava tey vinnurekandi væl eisini rætt til sín prosentpart av kvotunum árinu eftir, sigur Jacob Vestergaard fyri at undirstrika munin millum eginkvotur og so leistin við felagskvotum við hámarki og olympiskum fiskarii, sum sambært landsstýrismanninum ikki geva somu, søguligu rættindi.

Av tí at politiska skipanin enn ikki er búgvín til eitt tilíkt býti, so verða kvoturnar væntandi býttar eftir líknandi leisti sum í fjør.

- Tað er mest nærliggjandi, at leisturin í ár fer at líkjast

leistinum í fjør, sigur Jacob Vestergaard, sum ikki ynskir at útgreina orðini nærri.

Makrelavtalan millum Norra, ES og Føroyar gevur Føroyum 12,6 prosent av heildarkvotuni, svarandi til 156.000 tons í ár. Síðst í hesi vikuni ella fyrst í næstu viku fer Jacob Vestergaard at áseta føroysku kvotuna eftir norðhavssild. Í fjør ásettu Føroyar sær eina kvotu, ið var 17 prosent av ICES-tílráðingini um mest loyvdur

veiðu. Verður sami leistur brúktur í ár, gevur tað Føroyum 71.000 tons av norðhavssild í ár.

Landsstýrismaðurin í fiskivinnumálum miðar ímóti at byta makrelin og norðhavssildina út til føroysku skipini í hesum mánaðinum.

FAKTA

Meginreglur, ið landsstýrismaðurin brúkar at byta út makrel- og norðhavssildina:

Viðgerðin um at skipa fiskiskapin eftir makreli og norðhavssild í 2014 verður grundað á somu meginreglur, sum landsstýrismaðurin setti upp í sambandi við kunngerðina um skipan av fiskiskapinum eftir makreli og norðhavssild í 2013. Sambært hesum meginreglum skulu atlit takast at hesum viðurskiftum :

- Full gagnnýtsla av kvotuni
- Virðisvøkstur í føroyskum øki, ið virkar arbeiðsskapandi (avreiðingargjald)
- Inntøkur til landskassan (veiðigjald)
- Skipanin skal taka hædd fyri fjøltáttaðum veiðihættum við ymsum fiskiførum
- Skipanin við fjøltáttaðum veiðihættum má ikki skeiklast
- Einfalt eftirlit
- Vinnuligar royndir
- Vísindaligar royndir
- Møguligar samráðingar um fiskirættindi

Kelda: svar hjá Jacob Vestergaard til fyrispurning frá Páll á Reynatúgvu, 8. mai 2014.